

<https://vecer.com/kultura/pred-premiero-slg-celje-...>

1 / 3

Pred premiero: Veliki brat v času umetne inteligence

V petek bodo na Malem odru **SLG Celje** premierno uprizorili dramo 1984, kot sta jo po Orwellovem romanu napisala Robert Icke in Duncan Macmillan.

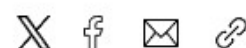


Dogajanje je postavljeno v prihodnost po padcu Stranke v leto 2050. JAKA BABNIK



Petra Vidali

Datum 24. september 2026 06:00



Čas branja 4 min

A- A+



Poslušaj • 4 min

Kaj nam danes lahko pove distopija, ki je bila napisana leta 1948 in je svoje mračne vizije projicirala v leto obrnjenih števil, 1984? Kako relevantna je kritika totalitarizma in koliko se še lahko čudimo družbi popolnega nadzora? Fenomen vsevidnega Velikega brata, ki ga je roman uvedel, je postal družbeno obče mesto, a zares šele po letu 1984, po padcu totalitarizmov pravzaprav. Preselil se je v demokracijo. Kakšen je danes in kakšni smo zaradi njega mi?

<https://vecer.com/kultura/pred-premiero-slg-celje-...>

2 / 3

Da je vprašanje Velikega brata danes relevantno in intrigantno, bi lahko sklepali tudi po tem, da je združilo dva uspešna, skoraj zvezdniška britanska dramatika, **Roberta Icka** (lani je bila v ljubljanski Drami uprizorjena njegova Zdravnica) in **Duncana MacMillana** (prav tako v ljubljanski Drami so uprizorili njegovi drami Pljuča in Vse sijajne stvari, v Slovenskem mladinskem gledališču pa dramo Ljudje, kraji in stvari). Dramo, ki jo imenujeta dramatizacija oziroma besedilo po romanu Georgea Orwella, sta napisala leta 2013.

V **SLG Celje** bo jutri, v petek, premiera prve slovenske uprizoritve besedila. Odprla bo sezono, ki jo je direktor in umetniški vodja **Miha Golob** - na tem mestu ostaja še celo sezono, novo imenovani direktorici Kim Komljanec se mandat začne konec avgusta prihodnje leto - imenoval Klasika. Orwellov roman seveda je (distopična) klasika, zdaj pa bomo videli, kako se odreže na odru.

Dramatizacija poudari vprašanje resnice, manipulacije, izkrivljanja informacij, medtem ko se roman bolj ukvarja s političnim nadzorom nad posameznikom

Dramaturginja **Tatjana Doma** je v gledališkem listu zapisala, da dramatizacija ne poskuša zgolj prenesti Orwellovega romana na oder, temveč hoče gledalca postaviti v položaj, da sam občuti negotovost, strah in manipulacijo resničnosti in se nenehno sprašuje, kaj je res in kaj je konstrukcija realnosti. "Po Icku in Macmillanu ta zgodba o vladajoči diktaturi zastavlja vprašanja o resnici in tem, kdo jo določa, o spominu in zanesljivosti naših spominov, o jeziku in njegovi moči oblikovanja mišljenja, o identiteti in tem, ali lahko zaupamo sami sebi, o dvomišljenju, torej sposobnosti živeti z nasprotujočimi si predstavami o svetu. Zato se njuna dramatizacija namenoma izogne stereotipni podobi distopične družbe (uniforme, plakati Velikega brata, temačne ulice Oceanije) in namesto tega ustvari občutek negotovosti, v katerem tako kot Winston tudi gledalec ni nikoli povsem prepričan, kaj je resnično. Dogajanje je postavljeno v prihodnost po padcu Stranke v leto 2050. Začne se z domnevo, da ljudje v prihodnosti berejo Winstonov dnevnik kot zgodovinski dokument. Ob tem se zastavlja vprašanje, ali je Stranka res padla in ali lahko sploh zaupamo temu, kar vidimo. Meja med preteklostjo in sedanjostjo je zabrisana. Dramatizacija posebej poudari vprašanje resnice, manipulacije, izkrivljanja informacij, medtem ko se roman bolj ukvarja s političnim nadzorom nad posameznikom."

Predstavo je režiral **Tomaž Krajnc**. V Sloveniji je prepoznan predvsem po uspešnih uprizoritvah v ljubiteljskih gledališčih, sicer pa je režijo študiral na Škotskem, večinoma pa deluje v Združenem kraljestvu. Ob pripravi uprizoritve je rekel: "Roman 1984 se mi žal zdi iz dneva v dan bolj aktualen. Z razvojem umetne inteligence, algoritmov in novih medijev svet vse bolj posega v vprašanja nadzora, izgube identitete in izkrivljanja resničnosti. Naše glavno vodilo je bilo ustvariti svet, ki je univerzalen in ni konkretno postavljen v določen čas ali prostor, saj so teme, ki jih zgodba obravnava, globalne in do neke mere brezčasne. Največji izziv je predstavljalo vprašanje, kaj je v predstavi sploh resnično. Orwell vzpostavi koncept dvomišljenja, dramatizacija pa ga vključi tudi v samo dramaturgijo zgodbe, tako da je lahko hkrati možnih in veljavnih več resnic. Kot ustvarjalci smo morali najti ravnotežje med odprtostjo različnih možnosti in dovolj jasno zgodbo, da lahko gledalec sam izbere svojo resničnost."

Scenografka in kostumografka je **Vasilija Fišer**, avtor glasbe **Leon Firšt**, oblikovalec odrskega giba **Felipe Pacheco**, oblikovalec svetlobe **Domen Lušin** in lektorica **Živa Čebulj**. V uprizoritvi igrajo: **Nejc Jezernik**, k. g., **Branko Završan**, **Aljoša Koltak**, **Damjan Trbovc**, **Tanja Potočnik**, **Lucija Harum**, **Andrej Murenc**, **Renato Jenček**, **Ula Umek**, k.g., **Đorđe Dimitrijević**, k. g., in **Matej Karlovšek**, k. g.